

Luftfartsverket Hordaland/Sogn og Fjordane
Postboks 34 Flesland
5869 BERGEN

**OPPFØLGING AV SYSTEMREVISJON VED LUFTFARTSVERKET
HORDALAND/SOBN OG FJORDANE, BERGEN LUFTHAVN, FLESLAND**

Presisering av plikt til å overholde gjeldende krav

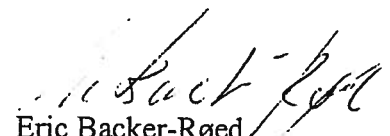
Vi viser til vår revisjon av bedriften i perioden 24. - 25. februar og 13 mars 2000 samt vedlagte revisjonsrapport.

Rapporten omhandler de avvik og anmerkninger som ble presentert under det oppsummerende møtet på bedriften 13. mars 2000.

Luftfartsverket plikter snarest å rette opp avvikene som er beskrevet i revisjonsrapporten. Det er tatt hensyn til de endringer det var enighet om på det oppsummerende møtet.

For å kontrollere at avvikene er rettet opp, ber fylkesmannen om at det blir sendt en skriftlig tilbakemelding innen 1. november 2000. Luftfartsverket bes bekrefte at alle forhold er brakt i orden og redegjøre for de tiltakene som er gjennomført.

Terje Aasen e.f.
fylkesmiljøvernssjef

Eric Backer-Røed
overingeniør

Vedlegg.

Gjenpart: Bergen kommune
Kommunalavdeling teknisk utbygging
Postboks 805
5001 BERGEN

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep,
0032 OSLO

Scandinavian Airlines System
ATT: Jan Henriksen
5869 Bergen Lufthavn

Endelig

**REVISJON
VED**

**Luffartsverket Hordaland og Sogn og Fjordane
Avisingsstasjon Bergen Lufthavn, Flesland**

TIDSRUM: 24. - 25. - 02. og 13.03.00 ARKIVKODE:

BEDRIFTENS
ADRESSE: Postboks 34 Flesland
5869 BERGEN

KOMMUNENR.: 1201 FYLKESMANNENS
REVISJONSGRUPPE: Eric Backer-Røed
Kjell Kvingedal
Kirsten Grevskott

KONTAKTPERSON
I BEDRIFTEN: Sture Ivan Auren

UTSLIPPSTILLATELSE AV: 5. desember 1997

Revisjonen omfattet følgende emner:

- Målsetting og internkontrollsystem for det ytre miljø.
- Drift av avisingsstasjon.
- Utslippskontroll.
- Luftfartsverkets beredskap mot overutslipp.

Sammendrag av resultater:

Fylkesmannen avdekket følgende avvik under revisjonen:

- Luftfartsverket (LVHSF) har ikke fullt ut etablert internkontrollsystem for det ytre miljø.
- LV har ikke sørget for nødvendig samordning av eget IK-system og IK-system for SAS for avising.

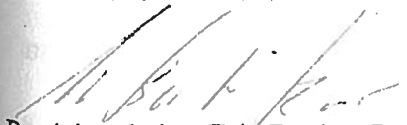
Det ble gjort følgende anmerkninger:

- LVHSF har ikke sett risikovurderinger for avisingsstasjon i sammenheng med andre risikovurderinger ved lufthavnen.

Utarbeidet: 20.03.00

Godkjent: 20.03.00

Revisjonsleder: Eric Backer-Røed

Fylkesmiljøvernsljef: Terje Aasen

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Dokumentunderlag
3. Omfang
4. Avvik
5. Anmerkninger
6. Gjennomføring

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Dokumentunderlag for fylkesmannens revisjon
- Vedlegg 2: Omfanget av fylkesmannens revisjon
- Vedlegg 3: Deltakere ved fylkesmannens revisjon

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter revisjon av Luftfartsverket Hordaland/Sogn og Fjordane (LVHSF), avisingsstasjonen ved Bergen lufthavn, Flesland i perioden 24. - 25. februar og 13. mars 2000. Revisjonen inngår som en del av fylkesmannens planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år. Revisjonen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver avvik som ble avdekket under kontrollen. **Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av miljøarbeid eller miljøstatus.**

Formålet med revisjonen var å vurdere om LVHSF har en tilfredsstillende styring med aktiviteter og utstyr som har betydning for det ytre miljø. Det ble særlig sett på områder som har betydning for utslipp til vann. Revisjonen omfattet bl.a undersøkelse om:

- bedriftens internkontrollsystem er hensiktsmessig dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- bedriften når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt.

Revisjonen ble gjennomført ved granskning av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis. Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som er avdekket under revisjonen.

- AVVIK defineres som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold helse-, miljø- og – sikkerhetslovgivingen.
- ANMERKNING er forhold som fylkesmannen mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for revisjonen var:

- Aktuelle lover og forskrifter.
- Korrespondanse mellom LVHSF og fylkesmannen.
- LVHSF sin egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for det ytre miljø.

Dokumenter av spesiell viktighet for gjennomføring av revisjonen er listet i vedlegg 1.

3. Omfang

Omfanget av fylkesmannens revisjon er nærmere beskrevet i vedlegg 2.

4. Avvik

AVVIK 1

LUFTFARTSVERKET (LVHSF) HAR IKKE FULLT UT ETABLERT INTERNKONTROLLSYSTEM FOR DET YTRE MILJØ

Avvik fra: Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 4

Kommentarer:

Forskrift om systematisk helse, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) av 6. desember 1996 pålegger den som er ansvarlig for virksomheten å sørge for at det innføres og utøves internkontroll, jf § 4. Internkontrollen ved Luftfartsverket dekker ikke fullt det ytre miljø.

Avviket bygger på følgende observasjoner:

- **Manglende operasjonalisering av mål for det ytre miljø**
For at internkontroll skal kunne fungere som et verktøy for å sikre og dokumentere etterlevelse av myndighetskrav for det ytre miljø, er det nødvendig å sette konkrete mål. Målene bør operasjonaliseres og etterfølges av en handlingsplan, jf pkt 2.3.1. i Kvalitetshåndbok Del 1.
- **Ikke gjennomgående definisjon av begrepet *avvik***
For viktige aktiviteter er det hensiktsmessig å etablere avvikskriterier, dvs. definere rammer eller grenser for hva som er normale eller akseptable forhold. Luftfartsverket har ingen felles definisjon av avviksbegrepet i kvalitetshåndboken.
- **Ikke systematisk behandling av avvik og dermed mangelfull erfaringstilbakeføring til organisasjonen**
- **Ikke systematisk opplæring av personellet i kvalitetshåndboken og IK-systemet.**

AVVIK 2

LVHSF HAR IKKE SØRGET FOR NØDVENDIG SAMORDNING AV EGET IK-SYSTEM OG IK-SYSTEM FOR SAS

Avvik fra: Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 6

Kommentarer:

Internkontrollforskriften § 6 setter krav til at oppdragsgiver skal informere om fellesregler og lignende og påse at mulige mangler blir korrigert eller nødvendige tilpasninger foretatt i egen eller oppdragstakers internkontroll.

Avviket bygger på følgende observasjoner:

- Intervjuene viser at LV ikke har hatt noe gjennomgang av SAS sitt IK-system hva angår avising
- SAS sin håndbok inneholder prosedyrer som står i motstrid til til gjeldende overenskomst mellom LV og SAS.
- SAS sin manual MMM 1.48 er revidert etter 1. september 1997.

5. Anmerkninger

ANMERKNING 1

LVHSF HAR IKKE SETT RISIKOVURDERINGER FOR AVISINGS- STASJONEN I SAMMENHENG MED ANDRE RISIKOVURDERINGER VED LUFTHAVNEN

Kommentar:

LVHSF har gjennomført en risikovurdering for fare for overutslipp fra avisingsstasjonen ved lufthavnen. Denne risikoanalyse er ikke sett i sammenheng med de øvrige områder hvor virksomheten ved lufthavnen utgjør en risiko for helse, miljø og sikkerhet.

6. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Innledende møte 01.02.00

Informasjon fra fylkesmannen om gjennomføring av revisjonen,
Besiktigelse av anlegget, formøte og
intervjuer og verifikasjoner 24.- 25. 02.00
-----

9 personer ble intervjuet.

Oppsummerende møte 13.03.00

Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 3 er det gitt en oversikt over deltakerne på revisjonen.

VEDLEGG 1**Dokumentasjonsunderlag for fylkesmannens revisjon****Redegjørelse for hvilke dokumenter som ble lagt til grunn for fylkesmannens revisjon.**

Nedenfor er listet dokumenter som var av spesiell betydning som dokumentunderlag for revisjonen.

1. Forurensningsloven
2. Forskrift om systematisk helse,- miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
3. Forskrift om spesialavfall
4. Rundskriv T-5/91 om fylkesmannens myndighet etter forurensningsloven
5. Internkontrolldokumentasjon for Luftfartsverket
6. Konesjon av 5. desember 1997.
7. Diverse korrespondanse mellom fylkesmannen og LVHSF.

VEDLEGG 2

Omfanget av fylkesmannens revisjon**Redegjørelse for hvilke emner revisjon omfattet.**

For fylkesmannen var en forventning til målrettet styring utgangspunktet for alle emnene som ble tatt opp med bedriften. Målrettet styring kan f.eks. beskrives gjennom generelle funksjoner som å:

- Fastsette mål
- Planlegge og organisere for at målene kan nås
- Kontrollere og verifisere at arbeidet blir utført som planlagt
- Vurdere og behandle avvik, og foreta nødvendige korrigerende tiltak for å hindre gjentakelser
- Bruke erfaringer systematisk til forbedringer

Revisjonen omhandlet bedriftens håndtering av følgende emner:**Målsetning og internkontroll for et ytre miljø**

- Ledelsens mål
- Organisering, opplæring og ansvarsfordeling
- Beskrevne rutiner/prosedyrer
- Avviksbehandling
- Erfaringstilbakeføring
- Oppdatering/dokumentstyring

Drift av avisingsstasjon

- Driftsrutiner
- mellomlagring av kjemikalier
- Spesialavfall
- Drift av snødeponi

Utslippskontroll

- Driftskontroll og vedlikehold
- Prøvetakingsrutiner
- Analysevurdering
- Journalføring/rapportering

VEDLEGG 3

Deltakere på fylkesmannens revisjon

Redegjørelse for hvilke personer fra Luftfartsverket, avd. Hordaland/Sogn og Fjordane som var direkte involvert i revisjonen.

I tabellen under er det gitt en oversikt over deltakere fra LV og SAS under innledende møte, formøte og oppsummerende møte, og over hvilke personer som ble intervjuet.

Navn	Funksjon	Innledende møte	Formøte	Intervju	Oppsummerende Møte
Anne Kjær Songstad	Region dir.	X	X	X	
Helge Bjørnø	Avd. sjef		X	X	X
Lasse Solberg	Seksjonssjef		X	X	X
Petter Hope	Kvalitets- koordinator	X	X	X	X
Sture Ivan Auren	Miljø- Koordinator	X	X	X	X
Helge Knutsen	Seksjonssjef		X	X	X
Thorvald Kristoffersen	Seksjonssjef				X
Magne Hamre	Tekniker		X	X	
Jan Henriksen	Manager Maintenace SAS		X	X	X
Kent Vågenes	Avisings- Operatør, SAS		X	X	

Fra fylkesmannen deltok Kirsten Grevskott, Kjell Kvingedal og Eric Backer-Røed med sistnevnte som revisjonsleder.